

Toimintasääntö

Hyvinvointialueen
nuorisovaltuusto

Aluehallitus 16.6.2025 § 156

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

Sisällys

1 § Toimintasäännön tarkoitus	3
2 § Toiminta-ajatus ja periaatteet	3
3 § Päijät-Hämeen hyvinvointialueen tehtävät	4
4 § Toimielimen lakisääteiset tehtävät ja mahdolliset muut tehtävät	5
5 § Hyvinvointialueen nuorisovaltuuston kokoonpano ja nimeäminen	6
6 § Kokous- ja toimintakäytännöt	7
7 § Yhteistyö hyvinvointialueen ja kuntatason vaikuttamistoimielinten kanssa	8
8 § Voimaantulo	8

1 § Toimintasäännön tarkoitus

Päijät-Hämeen hyvinvointialuestrategian päätavoite on tarjota asukkaille vaikuttavia ja kustannustehokkaita palveluja sekä erinomainen asiakaskokemus strategian sekä lain-
säädännön vaatimusten mukaisesti. Asiakaskokemuksen kehittäminen edellyttää asuk-
kaiden ja asiakkaiden mukaan ottamista palvelujen kehittämiseen. Hyvinvointialueen on
tiedotettava siitä, millä tavoin päätösten valmisteluun voi osallistua ja vaikuttaa. Nuorisovaltuusto on yksi hyvinvointialueen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamiskanavista.

Toimintasääntö on laadittu vaikuttamistoimielimen toiminnan edistämiseksi ja kehittä-
miseksi. Toimintasäännössä kuvataan vaikuttamistoimielimen lakisääteiset tehtävät, jä-
senten määrä ja valintaperusteet, järjestäytyminen ja toiminta sekä yhteistyö sidosryh-
mien kanssa.

2 § Toiminta-ajatus ja periaatteet

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen nuorisovaltuusto on hyvinvointialueesta säädetyn lain
tarkoittama osallistumis- ja vaikuttamistoimielin nuorille (Laki hyvinvointialueesta
611/2021, 32§).

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen nuorisovaltuusto on Päijät-Hämeen nuorten poliittisesti
ja uskonnollisesti sitoutumaton osallistumis- ja vaikuttamistoimielin. Nuorisovaltuusto toi-
mii eri taustoista tulevien ja eri ikäisten nuorten äänenä kaikessa hyvinvointialueen pää-
töksenteossa, joka vaikuttaa nuorten yhdenvertaiseen arkeen ja tulevaisuuteen eri ta-
soilla. Nuorisovaltuustossa tulee olla riittävä edustus kyseisen kohderyhmän henkilöistä,
heidän omaisistaan sekä heitä edustavista järjestöistä.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen nuorisovaltuuston toimintaedellytyksistä vastaa Päijät-
Hämeen hyvinvointialueen aluehallitus tämän toimintasäännön mukaisesti. Päijät-Hä-
meen hyvinvointialueen nuorisovaltuusto voi tehdä yhteistyötä muiden organisaatioiden
kanssa sekä ottaa kantaa muiden organisaatioiden hallinnon alla oleviin asioihin oman
toimintasuunnitelman ja kiinnostuksen mukaisesti.

3 § Päijät-Hämeen hyvinvointialueen tehtävät

Päijät-Hämeen hyvinvointialue huolehtii nuorisovaltuuston toimintaedellytyksistä ottaen huomioon tarpeellisin osin myös esteettömyyden ja saavutettavuuden sekä muut vaikuttamistoimielimen toiminnan ja sen jäsenten tosiasiallisten osallistumismahdollisuuksien turvaamiseen liittyvät seikat.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue

- osoittaa nuorisovaltuuston toiminnalle esteettömät kokoustilat ja huolehtii kokousten tarvitsemista järjestelyistä. Jos kokoukset vaativat sähköisiä laitteita, hyvinvointialue varmistaa ne osallistujille sekä kouluttaa niiden käyttöön.
- järjestää kokousten sihteeripalvelut.
- tukee toimintaa ja järjestää tarvittaessa neuvontaa ja koulutusta toiminnan tueksi.
- huomioi nuorten näkemykset osaksi aluehallituksen, aluevaltuuston sekä lautakuntien työtä pyytämällä lausuntoja, toimittamalla tarvittavat asiakirjat, tiedottamalla ajankohtaisista hankkeista sekä varaamalla vaikuttamismahdollisuuden päätösten valmisteluun.
- tukee nuorisovaltuuston toimintaa viestinnällä.
- tiedottaa esityslistan valmistuttua yleisen tiedonsaannin kannalta tarpeellisista asioista hyvinvointialueen verkkosivustolla.
- resursoi nuorisovaltuuston toimintaa taloudellisesti.
  - maksaa kokouspalkkiot ja matkakorvaukset.
  - vastaa kokouksista aiheutuneista kustannuksista.
  - osoittaa toimintamäärärahat toimintasuunnitelman mukaisesti järjestettäviiin koulutuksiin, tilaisuuksiin ja seminaareihin.

Hyvinvointialue nimeää nuorisovaltuuston toiminnasta vastaavan henkilön (yhteyshenkilö). Nuorisovaltuuston kokouksiin osallistuu tarvittaessa hyvinvointialueen muita asiantuntijoita. Yhteyshenkilön ja sihteerin tehtävänä on huolehtia kokoussihteerin tehtävien lisäksi muun muassa nuorisovaltuuston käsiteltäväksi tulevien asioiden valmistelusta yhdessä puheenjohtajien kanssa.

4 § Toimielimen lakisääteiset tehtävät ja mahdolliset muut tehtävät

Nuorisovaltuustolle tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toimintojen suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vaikuttamistoimielin arvioi olevan merkitystä lasten ja nuorten sekä heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta ja heidät tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella. (Laki hyvinvointialueesta 32§ 2. mom.)

Nuorisovaltuusto

- lisää nuorten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksia maakunnallisessa päätöksenteossa sekä nuoria koskevissa palveluissa yli organisaatorajojen.
- tukee yhteistyötä Päijät-Hämeen kuntien ja niiden nuorisovaltuustojen välillä.
- tekee yhteistyötä eri toimijoiden kanssa (mm. koulut ja oppilaitokset, ohjaamot, nuorisotilat, järjestöt, seurakunnat, työpajat, eri palveluiden käyttäjät).
- kokoaa alueensa nuorten näkemyksiä esimerkiksi kyselyillä, järjestämällä tapauksia ja jalkautumalla oppilaitoksiin tai nuorten palvelupisteisiin. Hyvinvointialueen nuorisovaltuusto kokoaa aineistoa kannanotoiksi tai aloitteiksi eteenpäin viettäväksi.
- pitää yhteyttä hyvinvointialueen päättäjiin, viranhaltijoihin ja työntekijöihin sekä maakunnan muihin viranomaisiin lisätäkseen yhteistyötä ja suoria vaikuttamismahdollisuuksia.
- tekee vuosittain toimintasuunnitelman ja sen mukaisen talousarvion, joka hyväksytään hyvinvointialueen seuraavan vuoden talousarvion osana. Toimintasuunnitelmaan sisällytetään kuvaus viestinnän tavoitteista ja toimenpiteistä. Toimintasuunnitelma toimitetaan tiedoksi aluehallitukselle.
- tekee toiminnastaan toimintakertomuksen, jossa toteutettu toiminta kuvataan aluehallitukselle toimintavuotta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.
- Nimeää hallintosäännön 101 §:n mukaisesti edustajan ja varaedustajan aluevaltuustoon puhe- ja läsnäolo-oikeudella.
- nimeää yhden edustajan ja varaedustajan tulevaisuuslautakuntaan puhe- ja läsnäolo-oikeudella. Läsnäolo- ja puheoikeus voidaan rajata siten, että läsnäolo-oikeutta ei ole silloin kun asian käsittelyyn liittyy salassa pidettäviä tietoja.

- nimeää tarvittaessa edustajansa muihin työryhmiin.
- antaa aloitteita, lausuntoja ja kannanottoja sekä osallistuu alueellisten hyvinvointin ja terveyden edistämisen suunnitelmien laadintaan.

Nuorisovaltuuston puheenjohtajisto kutsuu nuorisovaltuuston koolle, vastaa kokousasioiden valmistelusta ja toiminnan organisoimisesta yhdessä hyvinvointialueen nimeämän yhteyshenkilön kanssa. Kokousta johtaa ensisijaisesti puheenjohtaja, tai tämän ollessa estynyt varapuheenjohtaja. Puheenjohtajisto vastaa nuorisovaltuuston edustamisesta, jollei kokous toisin päättä. Puheenjohtajisto voi sopia keskenään tehtävien tarkemmasta jaosta.

Nuorisovaltuuston jäsenen tulee osallistua toimintaan aktiivisesti ja hoitaa tälle osoitetut luottamustehtävät. Jäsenen tulee toimia vuorovaikutuksessa kunnan nuorisovaltuuston ja hyvinvointialueen nuorisovaltuuston välillä. Hänen on myös tuotava edustamansa kunnallisen nuorisovaltuuston esittämät asiat käsiteltäväksi hyvinvointialueen nuorisovaltuustoon.

5 § Hyvinvointialueen nuorisovaltuuston kokoonpano ja nimeäminen

Aluehallituksen on asetettava nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi hyvinvointialueen nuorisovaltuusto. Nuorisovaltuuston jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien nuorisovaltuustojen jäsenistä siten, että kustakin nuorisovaltuustosta valitaan vähintään yksi edustaja ja varajäsen. Lisäksi nuorisovaltuustoon voidaan valita muita henkilöitä, kuten jatkossa on kuvattu. Aluehallituksen on huolehdittava nuorisovaltuuston toimintaedellytyksistä. (Laki hyvinvointialueesta 611/2021, 32§)

Nuorisovaltuuston kokoonpanossa on huomioitava, että

- eri-ikäiset (13–25-vuotiaat) ovat edustettuina.
- eri sukupuolet ovat edustettuina mahdollisimman tasapuolisesti.
- maantieteellinen kattavuus on monipuolinen.
- eri koulutusasteet ovat edustettuina, esim. opiskelijajärjestöt huomioitu.
- mukana on nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työelämän ulkopuolella.

Nuorisovaltuuston valintaprosessi

- Kun aluehallitus on tulevaisuuslautakunnan esityksestä vahvistanut nuorisovaltuuston jäsenten määrän, antaa aluehallitus toimeksiannon kuntien kirjaamojen kautta kunnallisille nuorisovaltuustoille. Kunnalliset nuorisovaltuustot nimeävät Lahdesta kaksi jäsentä ja varajäsentä ja muista kunnista jäsenen ja varajäsenen hyvinvointialueen nuorisovaltuustoon.
- Haetaan nuorisovaltuustoon hakumenettelyllä 3 jäsentä ja varajäsentä.
- Aluehallitus toteaa nuorisovaltuuston jäsenet ja vahvistaa sen toimikauden.
- Nimetyt jäsenet kokoontuvat yhteiskokoukseen ja järjestäytyvät. Hyvinvointialueen nuorisovaltuusto nimeää keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan ensimmäisessä tapaamisessaan.

Aluehallitus vahvistaa nimeämisen yhteydessä nuorisovaltuuston toimikauden. Toimikauden aikana tapahtuvat muutokset tehdään hyvinvointialueen nuorisovaltuuston kesken. Jos kunnallisen nuorisovaltuuston edustaja luopuu tehtävästä kesken kauden, uuden edustajan loppukaudeksi valitsee kyseinen kunnallinen nuorisovaltuusto omasta joukostaan. Vapaan haun kautta tullut edustaja täydennetään seuraavan toimikauden käynnistyttyä valintaprosessin kautta.

6 § Kokous- ja toimintakäytännöt

Kokouskäytännöistä sovittaessa ja muussa toiminnassa keskeisiä arvoja ovat saavutettavuus, esteettömyys, sujuva tiedonkulku sekä vaikuttamistoimielimen ja sen jäsenten yhdenvertaisuudesta huolehtiminen.

Hyvinvointialueen nuorisovaltuuston kutsuu koolle puheenjohtaja tai hänen ollessaan esinyt varapuheenjohtaja. Kokous on kutsuttava koolle vähintään viikkoa ennen kokousta. Kokous on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään puolet jäsenistä osallistuu kokoukseen. Hyvinvointialueen nuorisovaltuustolla on vuoden aikana vähintään 6 kokousta. Kokouksen esittelijänä toimii puheenjohtaja. Nuorisovaltuusto voi kutsua kokouksiinsa tarvittavia asiantuntijoita.

Kokousten organisoinnissa avustaa nuoria hyvinvointialueen organisaatiosta nimetty yhteyshenkilö. Lähikokoukset voidaan järjestää eri kunnissa. Kokoukset voivat olla sähköisiä. Ne voidaan järjestää hybridimallilla. Tapaamiskäytännöistä sovitaan tarkemmin ensimmäisessä tapaamisessa. Alueellinen nuorisovaltuusto voi pitää avoimia kokouksia, joista erikseen sovitaan ja tiedotetaan.

Hyvinvointialueen nimeämä valmistelija vastaa nuorisovaltuuston esityslistojen ja pöytäkirjojen viennistä hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmään. Sen kautta materiaalit ovat julkisesti saatavilla hyvinvointialueen verkkosivuilla. Kokousmateriaalit on toimitettava osallistujille heidän toivomassaan muodossa. Sähköisten materiaalien täytyy olla saavutettavia ja esteettömiä.

Nuorisovaltuuston jäsenille maksetaan kokouspalkkiota 100 euroa. Matkakustannukset perustuvat hyvinvointialueen hallintosääntöön. Puheenjohtajalle maksetaan 150 euron kokouspalkkio. Mikäli henkilö ei kykene käyttämään julkisia kulkuvälineitä tai tarvitsee avustajan, korvataan matkakustannukset toteutuneiden kustannusten mukaisesti.

7 § Yhteistyö hyvinvointialueen ja kuntatason vaikuttamistoimielinten kanssa

Yhteistyön ja vuorovaikutuksen toteuttamiseksi hyvinvointialueen nuorisovaltuusto

- käy säännöllisesti kokouksissaan läpi kuntien nuorisovaltuustojen toimielimien kuulumiset.
- saattaa tiedoksi hyvinvointialueen nuorisovaltuuston pöytäkirjat kuntatason vastaaville toimielimille.
- kutsuu kerran vuodessa kunnalliset nuorisovaltuustot yhteiseen kokoukseen (nuorisoforum) laadittaessa vuosittaista toimintasuunnitelmaa.
- osallistuu hyvinvointialueen vaikuttamistoimielinten yhteisiin kokouksiin ja tilaisuuksiin.

8 § Voimaantulo

Tämä toimintasääntö tulee voimaan, kun aluehallitus on hyväksynyt sen.